

T Á J É K O Z T A T Ó *

*az államháztartás központi alrendszerének
2018. évi előzetes főbb pénzügyi folyamatairól*

2019. január

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

A magyar gazdaság egyre jobban teljesít: 2018-ban az uniós módszertan szerinti hiány várhatóan két százalék körül teljesülhetett a tervezett 2,4% helyett, az államadósság bruttó hazai termékhez mért aránya pedig még tovább, 71%-ra csökkenhetett.

Tavaly decemberben az államháztartás 397,3 milliárd forintos többlettel zárt, így az éves pénzforgalmi hiány 1445,1 milliárd forint lett.

Eredményesek a kormányzati intézkedések, melyek érdemben járultak hozzá a gazdaság 5,2%-os teljesítményéhez 2018 harmadik negyedévében. Ezzel a tavalyi első három negyedévben 4,9% volt a GDP bővülése, ami az év egészére az előzetes várakozásokat is meghaladóan 4,6%-ot érhet el.

Ennek háttérében számos tényező, köztük a hatéves bérmegállapodás, az otthonteremtés minden eddiginél jelentősebb támogatása, illetve a gazdaságfehérítő intézkedések állnak. Ezáltal a költségvetés bevételei az adócsökkentések mellett is jelentősen tudtak emelkedni: általános forgalmi adóból mintegy 403 milliárd forinttal, személyi jövedelemadóból több mint 257 milliárd forinttal, nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékokból mintegy 266 milliárd forinttal, míg jövedéki adóból közel 90 milliárd forinttal több folyt be, mint 2017-ben.

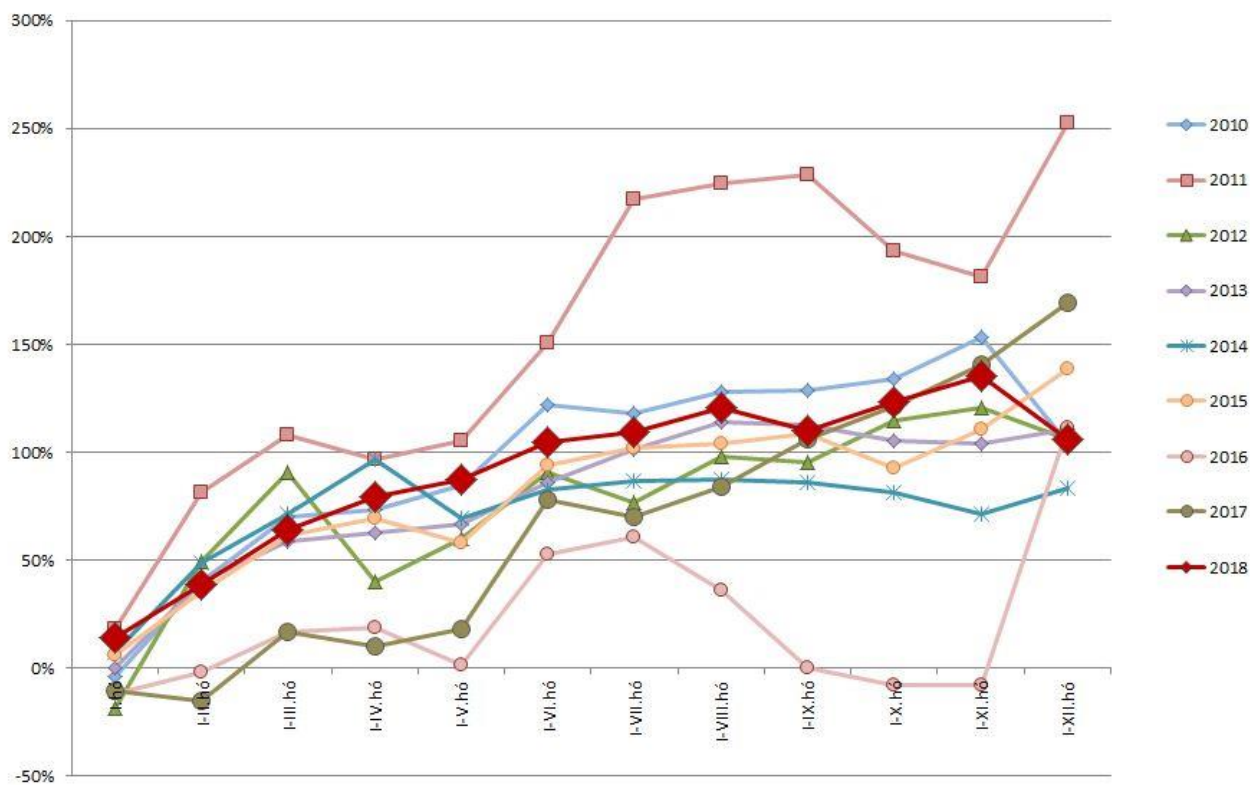
2018-ban mintegy 1430 milliárd forintot utalt át az Európai Unió többek között a Széchenyi 2020 program megvalósítására. Ezzel szemben tavaly az uniós kiadások több mint 1886 milliárd forintot értek el, a költségvetés pedig továbbra is megelőlegezi a kifizetéseket.

A gyermeket nevelő családok támogatása mellett az idősek is számíthattak a kormányra: a nyugdíjak megőrizték vásárlóerejüket, valamint Magyarország történetében másodszor nyílt lehetőség nyugdíjprémium kifizetésére. A magyar emberek biztonságának megőrzésére és az ország határainak védelmére tavaly is jelentős forrást, összesen közel 158 milliárd forintot fordított a költségvetés.

Az államháztartás központi alrendszerén belül 2018 egészét tekintve a központi költségvetés 1368,8 milliárd forintos, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 83,9 milliárd forintos hiányt, az elkülönített állami pénzalapok pedig 7,6 milliárd forintos többletet mutattak.

Az év végén az egyes kiadási előirányzatoknál jelentkező megtakarítások lehetőséget adtak arra, hogy a kormány – a jogszabályok szerint biztosított jogkörében eljárva – forrásokat csoportosítson át számos területre. Ez azonban nem veszélyeztette sem a hiánycél biztonságos tartását, sem az államadósság további csökkentését. A kormányzati szektor GDP-arányos uniós módszertan szerinti pontos hiánya legkorábban március végén lesz ismert.

A központi alrendszer egyenlege az előirányzat százalékában

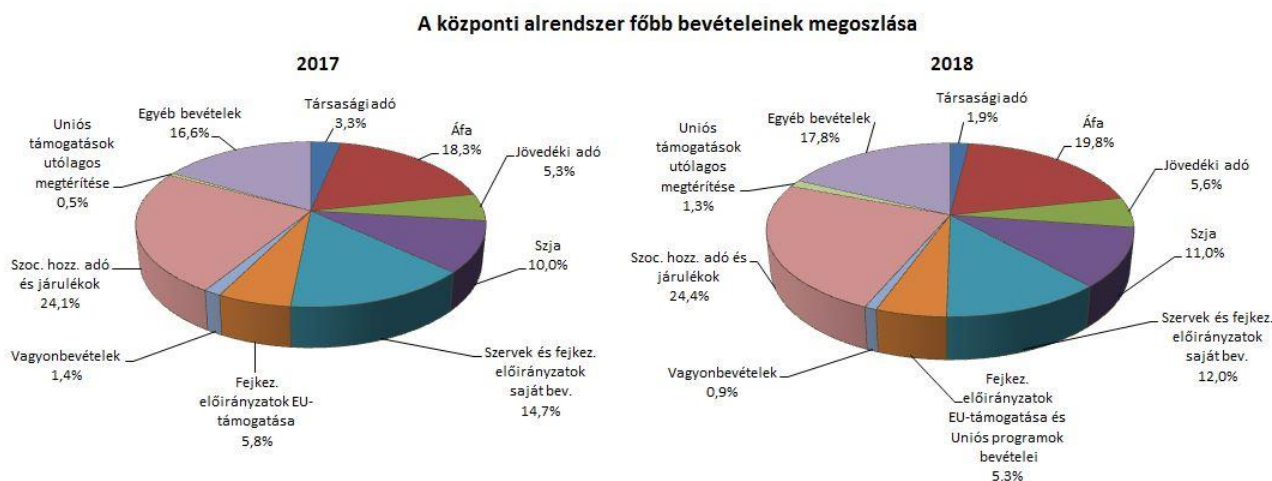
Az államháztartás központi alrendszerének 2018. évi előzetes főbb pénzforgalmi adatai a következők:

	2017. évi tény milliárd forintban (1)	2018. évi törvényi előirányzat milliárd forintban (2)	2018. évi előzetes tény milliárd forintban (3)	előirányzat= 100% Index (%) (3/2)
Központi költségvetés egyenlege	-1 763,0	-1 311,4	-1 368,8	104,4
bevétel:	13 178,5	12 553,8	13 594,0	108,3
kiadás:	14 941,5	13 865,2	14 962,8	107,9
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	72,5	-49,3	7,6	
bevétel:	719,6	517,0	575,4	111,3
kiadás:	647,1	566,3	567,8	100,3
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-142,9	0,0	-83,9	
bevétel:	5 325,2	5 680,6	5 703,6	100,4
kiadás:	5 468,1	5 680,6	5 787,5	101,9
Egyenleg összesen	-1 833,4	-1 360,7	-1 445,1	106,2
bevétel:	19 223,3	18 751,4	19 873,0	106,0
kiadás:	21 056,7	20 112,1	21 318,1	106,0

A KÖZPONTI ALRENDSZER PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK ALAKULÁSA

1. A FŐBB BEVÉTELEK

A központi alrendszer 2018. évi 19 873,0 milliárd forint összegű bevételei az előző évhez képest 649,7 milliárd forinttal, 3,4%-kal magasabb összegben alakultak. Ezen belül kiemelhető, hogy növekedtek az általános forgalmi adóból, a személyi jövedelemadóból, a jövedéki adóból, valamint a biztosítottak által fizetett nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékokból származó bevételek. A 2018. december hónapban beérkező 260,8 milliárd forintnak köszönhetően az „Uniós támogatások utólagos megtérítése” mérlegsorra beérkező bevételek is lényegesen meghaladták az előző évben e sorra beérkező bevételt. Elmaradtak viszont a 2017. évhez viszonyítva a társasági adóból származó bevételek és az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések.

A bevételek közül a **társasági adó** mérlegsoron 2018-ban 380,4 milliárd forint realizálódott, ami az előző évtől 244,5 milliárd forinttal (39,1%-kal) maradt el. A bázisévhez viszonyítva az elmaradást egyrészt a 2017. évi adóelőleg-kiegészítést érintő rendelkezések 2018 januárjára történő jelentős áthúzódása magyarázza, másrészt lényegesen csökkent a növekedési adóhitel-befizetések összege.

Az **egyéb központosított bevételekből** 2018-ban összesen 507,5 milliárd forint bevétel teljesült, amely a törvényi előirányzat 109,3%-ának felel meg. Ezen belül kiemelendő az elektronikus útdíj 184,1 milliárd forintot kitevő összege.

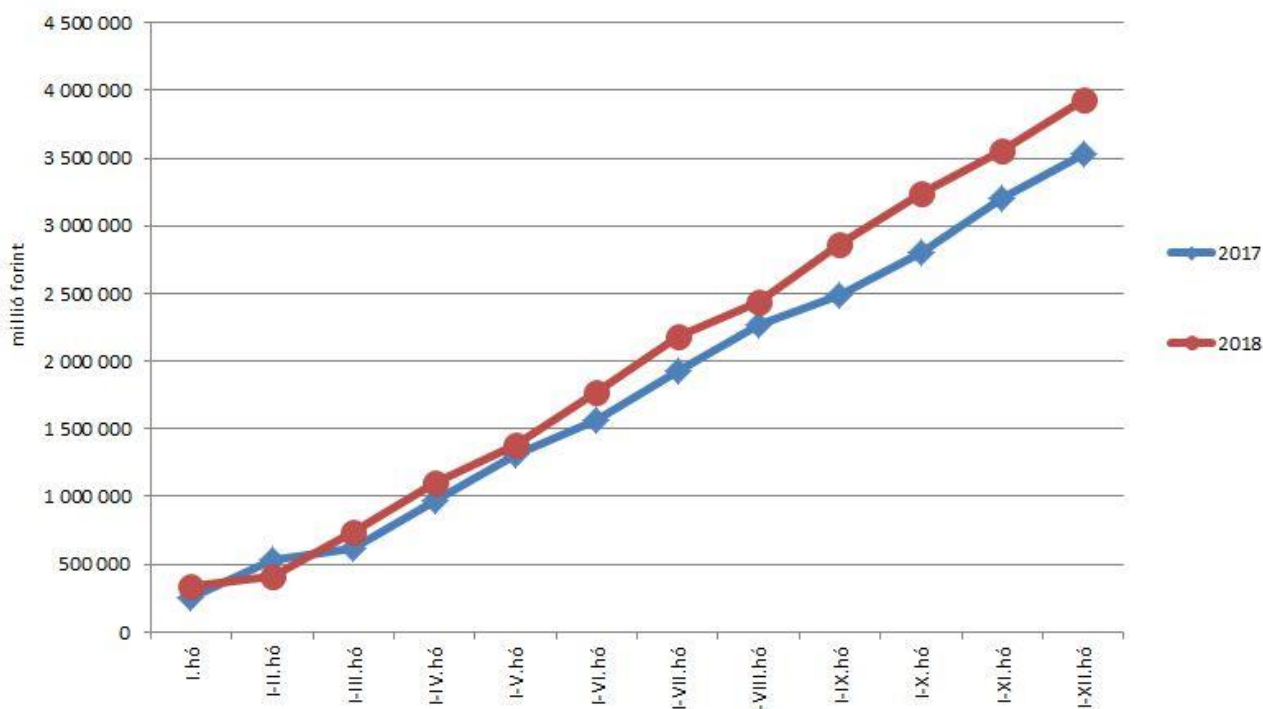
Egyéb központosított bevételek alakulása (millió forintban)

Megnevezés	2017. évi tény	2018. évi előzetes tény	Eltérés	
			millió forint	%
Rehabilitációs hozzájárulás	80 855,9	92 251,7	11 395,8	114,1
Környezetvédelmi termékdíjak	79 810,4	79 101,5	-708,9	99,1
Vízkezelési járulék	12 225,0	12 660,8	435,8	103,6
Hulladéklerakási járulék	11 719,1	13 960,5	2 241,4	119,1
Elektronikus útdíj	173 595,7	184 076,4	10 480,7	106,0
Korkedvezmény-biztosítási járulék	8,4	31,4	23,0	373,8
Időalapú útdíj	61 209,3	65 536,7	4 327,4	107,1
Bírságok	24 496,2	49 925,1	25 428,9	203,8
Egyéb tételek összesen	12 158,6	9 923,3	-2 235,3	81,6
Összesen	456 078,6	507 467,4	51 388,8	111,3

2018-ban az **általános forgalmi adóból** 3928,7 milliárd forint bevétele keletkezett a költségvetésnek, ami az egy évvel korábbi bevételnél 403,4 milliárd forinttal magasabb.

A befizetések és a kiutalások alakulása a következők szerint változott:

Általános forgalmi adó

Általános forgalmi adó bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. évi tény	2018. évi előzetes tény	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	6 148,5	6 933,4	784,9	112,8
Kiutalás	2 623,2	3 004,7	381,5	114,5
Egyenleg	3 525,3	3 928,7	403,4	111,4

2018-ban mind a befizetések, mind a kiutalások felülteljesültek az előző évhez képest. A befizetések azonban kiemelkedően, 784,9 milliárd forinttal haladták meg a 2017. évi összeget. A bevétel alakulását befolyásolta, hogy egyaránt növekedett a belföldi, az import és a dohánytermékek utáni áfabevétel. A belföldi befizetések emelkedése elsősorban a kereskedelemhez és a feldolgozóiparhoz köthető. A dohánytermékek utáni bevételek előző évhez viszonyított növekedését elsősorban a magasabb cigarettaforgalom, illetve a jogszabályváltozások miatti alacsonyabb bázisévi bevétel határozta meg. Az import utáni befizetések növekedésének háttérében a forgalom bővülése áll. Az áfakiutalást jogszabályváltozás is érintette, 2018 januárjától a „jó adózók” kiutalási határideje 45 napról 30 napra csökkent.

A **jövedéki adóból** származó bevétel 2018-ban 1 111,9 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 89,8 milliárd forinttal magasabb. A bevételek megoszlása a következők szerint alakult:

Jövedéki adó bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. évi tény	2018. évi előzetes tény	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Üzemanyag jövedéki adó	645,7	668,4	22,7	103,5
Dohánygyártmány jövedéki adó	284,7	343,3	58,6	120,6
Egyéb termék jövedéki adó	91,1	99,8	8,7	109,5
Import jövedéki adó és energiaadó	0,6	0,4	-0,2	66,7
Jövedéki adók összesen	1 022,1	1 111,9	89,8	108,8

A dohánytermékek utáni bevételek emelkedésének háttérében elsősorban a nagyobb cigarettaforgalom, a 2018. szeptemberi adómérték-emelés, illetve a jogszabályváltozások miatti alacsonyabb bázisévi bevétel áll. Az üzemanyagok utáni bevétel növekedését elsősorban a magasabb üzemanyag-forgalom indokolja, melyet részben kompenzáltak a bázisév I. negyedében érvényes magasabb adómértékek. Az egyéb termékek között a szeszesitalok esetében a bevételek növekedésének háttérében a forgalom növekedése áll, melyet részben kompenzált a bázisév eleji magas bevétel, mely a népegészségügyi termékadót érintő törvényi változásokhoz köthető készletezési hatás eredménye.

A **pénzügyi tranzakciós illetékből** származó bevétel 2018-ban 233,2 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 15,9 milliárd forinttal magasabb. A növekedés háttérében a pénzforgalmi szolgáltatók és a Kincstár egyaránt magasabb befizetése áll.

A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele 2018-ban 2 177,4 milliárd forint volt, amely 257,4 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. A

bázisidőszaktól való eltérés oka a magasabb bérkiáramlás miatti befizetésnövekedés. Az előző évhez képest a befizetések és a kiutalások alakulását a következő táblázat részletezi:

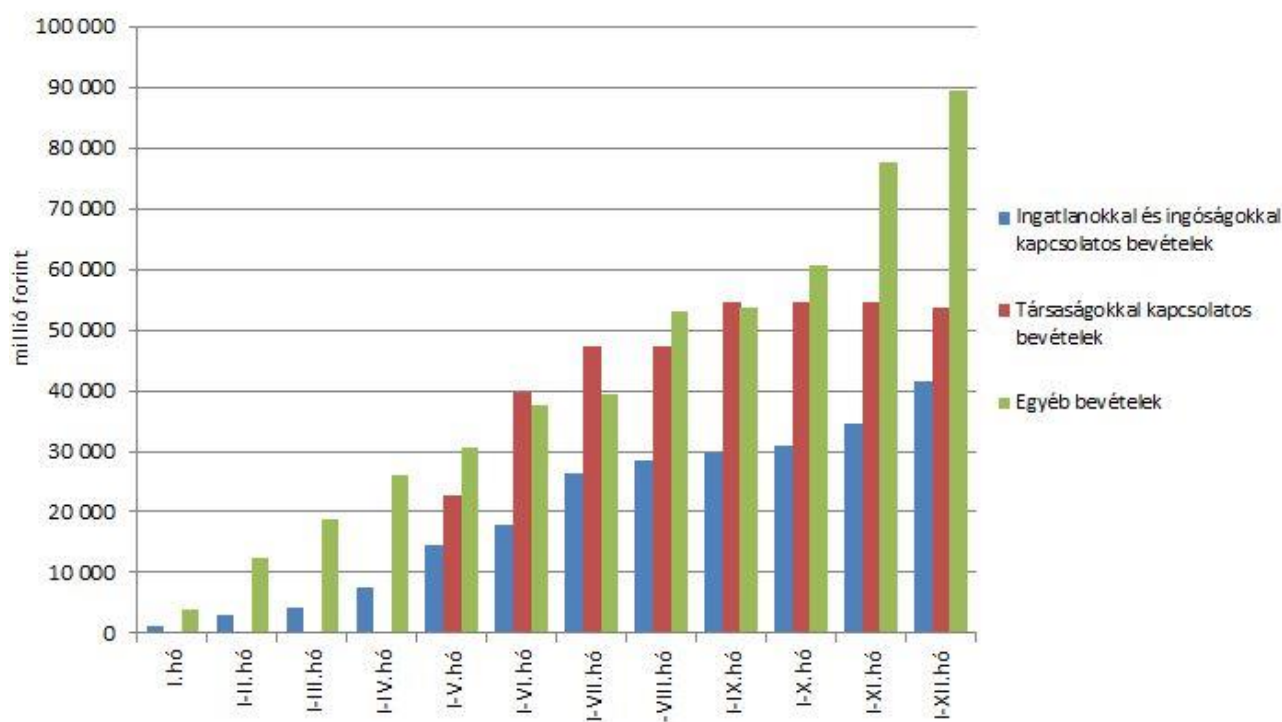
Személyi jövedelemadó bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. évi tény	2018. évi előzetes tény	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	2 024,4	2 292,2	267,8	113,2
Kiutalás	104,4	114,8	10,4	110,0
Egyenleg	1 920,0	2 177,4	257,4	113,4

A „Központi Maradványalapba történő befizetések” mérlegsorra a költségvetési szervek és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok 2018-ban összesen 199,8 milliárd forint maradványt fizettek be.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** 2018. évi összege 184,5 milliárd forint volt, melynek összetételét a következő diagram szemlélteti:

Állami vagyonnal kapcsolatos befizetések a 2018. évben

A 2018. évi költségvetési törvénnyel összhangban az uniós bevételek a támogatást nyújtó uniós előirányzatok helyett a költségvetés XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezetébe érkeznek, így ezek kimutatására az „**Uniós programok bevételei**” mérlegsoron kerül sor. Erre a mérlegsorra 2018-ban 1053,8 milliárd forint bevétel érkezett. A keletkezett bevételek túlnyomó része a Széchenyi 2020 Operatív Programokhoz, valamint a Vidékfejlesztési Programhoz kapcsolódik.

Az „Egyéb uniós bevételek” mérlegsoron belül az „**Uniós támogatások utólagos megtérítése**” soron 2018 végéig 260,9 milliárd forint összegű bevétel keletkezett. A tervezett bevétel jelentősen túlteljesült (412,9%), köszönhetően annak, hogy a 2007-2013-as időszak lezárt programjaihoz kapcsolódó záró kifizetések jelentős részét már a 2018. évben átutalta az Európai Bizottság.

A **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származó 2018. évi bevételek alakulását a következő táblázat mutatja be:

A szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételek alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. évi tény	Az alap 2017. évi bevételén belüli aránya (%)	2018. évi előzetes tény	Az alap 2018. évi bevételén belüli aránya (%)	Eltérés	
					Mrd Ft	%
Nyugdíjbiztosítási Alap	2 958,7	92,5	3 263,4	97,3	304,7	110,3
Egészségbiztosítási Alap	1 298,8	61,1	1 385,2	58,9	86,4	106,7
Nemzeti Foglalkoztatási Alap	370,8	71,0	197,7	54,7	-173,1	53,3
Összesen	4 628,3		4 846,3		218,0	104,7

A **Nyugdíjbiztosítási Alap** 2018. évi bevételeinek döntő része, 97,3%-a a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származik. A szociális hozzájárulási adó és járulékok előző évhez viszonyított elemzésekor figyelembe kell venni, hogy megváltozott a szociális hozzájárulási adó megosztási aránya, a Nyugdíjbiztosítási Alap részesedése az előző évhez képest 71,61%-ról 79,5%-ra emelkedett. 2018-ban megváltozott az adó mértéke is, amely a 2017. évi 22,0%-ról 19,5%-ra csökkent. A 2018. évi bevételek 304,7 milliárd forinttal haladták meg az előző évben befolyt szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételeket. A bevételnövekedést a megosztási arálynak a Nyugdíjbiztosítási Alap javára végrehajtott emelése, és az előző évhez képest bekövetkezett bruttókereset-növekedés együttes hatása eredményezte. A biztosítottak által fizetett nyugdíjjárulék – amelyet nem érint a megosztási arány módosítása – 2018-ban 148,1 milliárd forinttal magasabb összegben, 12,6%-kal nagyobb mértékben teljesült a 2017. évhez képest. A jelentős mértékű bevételnövekedést a bériáramlást ösztönző kormányzati intézkedések, programok (minimálbér-emelés, szakmai bérminimum emelése, életpályaprogramok, az egészségügyben dolgozók előrehozott béremelése stb.) eredményezték.

Az **Egészségbiztosítási Alap** esetében a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származó 2018. évi bevétel az alap összes bevételének 58,9%-át tette ki, és 86,4 milliárd forinttal haladta meg az előző évben ilyen jogcímen befolyt bevételeket. Az Egészségbiztosítási Alap változatlan megosztási aránnyal részesült a szociális hozzájárulási adóból. A bevételek alakulásánál figyelembe kell venni, hogy a szociális hozzájárulási adó mértéke 2018. januártól 2,5 százalékponttal csökkent, továbbá az előző évhez képest bruttókereset-növekedés következett be.

A **szociális hozzájárulási adóból** 2017-ben a **Nemzeti Foglalkoztatási Alapba** (NFA) 194,4 milliárd forint bevétel folyt be, 2018-ban e címen nem származott bevétel, mivel a

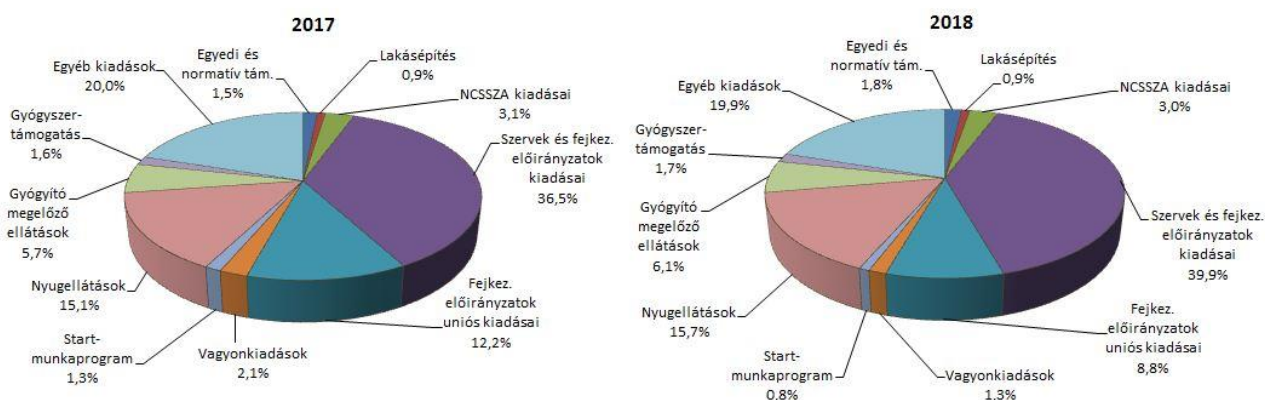
szociális hozzájárulási adó megfizetett összegéből az NFA-t nem illette meg bevételi rész. 2018-ban **az egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulék NFA-t megillető hányada** 197,7 milliárd forint lett, mely 21,4 milliárd forinttal haladta meg az előző évi összeget.

Az Egészségbiztosítási Alap 2018. évi összes bevételének 7,4%-a az **egészségügyi hozzájárulásból** származó bevétel volt. A 2018. évben az alapnak ebből 174,8 milliárd forint bevétele keletkezett, amely a 2017. évi bevételtől 2,3 milliárd forinttal maradt el. E bevétel alakulásában szerepet játszik a 22,0%-os mértékű egészségügyi hozzájárulás 2018 évi 2,5 százalékpontos csökkentése.

2. A FŐBB KIADÁSOK

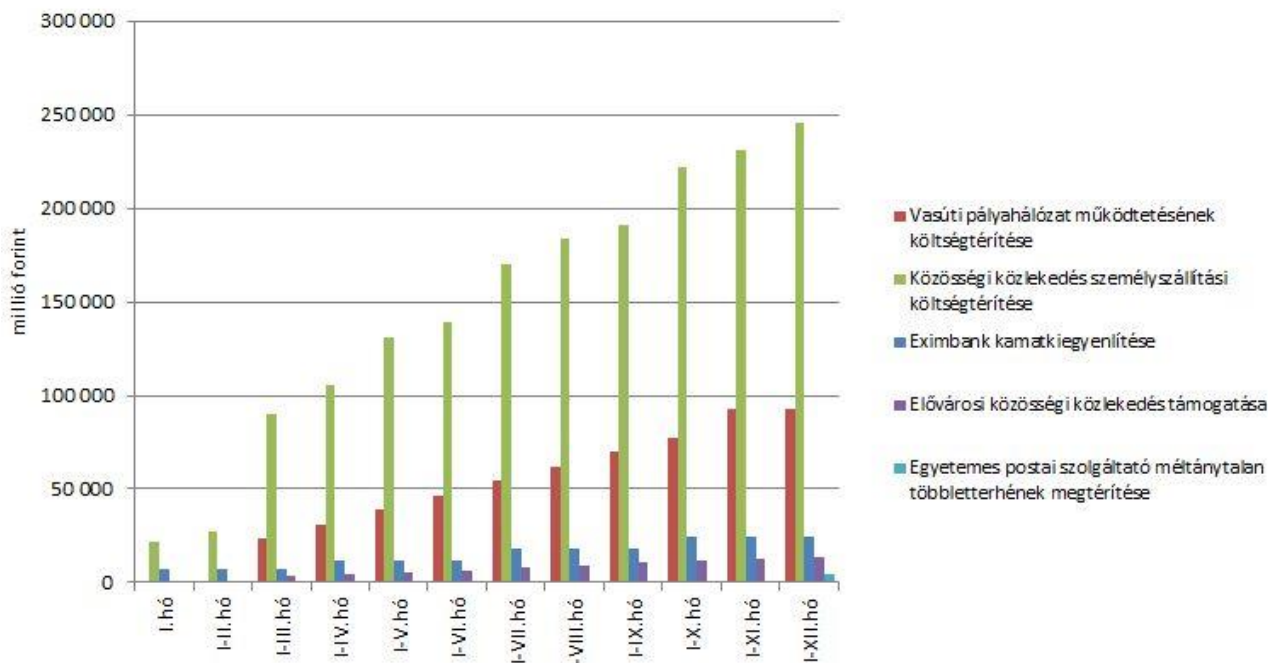
A központi alrendszer 2018. évi 21 318,1 milliárd forint összegű kiadásai 261,4 milliárd forinttal, mindössze 1,2%-kal teljesültek magasabb összegben, mint az előző évben. Ezen belül jelentősen emelkedtek a 2017. évhez képest a költségvetési szervek kiadásai, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok hazai kiadásai, valamint a nyugellátásokra és a gyógyító-megelőző ellátásra fordított összegek is. Alacsonyabban teljesültek viszont az előző évhez viszonyítva az uniós kiadások és az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások.

A központi alrendszer főbb kiadásainak megoszlása

Az egyedi és normatív támogatásokra fordított kiadások a 2018. évben 381,6 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 16,9%-kal haladta meg az előző évben történt teljesítés értékét. A különbség döntően a közösségi közlekedés személyszállítási, valamint a vasúti pályahálózat-működtetési költségtérítés magasabb összegű kifizetéseire vezethető vissza. A kiadások meghatározó tételeit jelentő közösségi közlekedés személyszállítási és vasúti pályahálózat-működtetési költségtérítés, valamint az elővárosi közösségi közlekedés támogatása kapcsán közszolgáltatási szerződésekben, az Eximbank Zrt. részére nyújtott kamatkiegyenlítés esetében pedig jogszabályban meghatározott ütemezés alapján fizet az állam. A főbb tételek alakulását a következő diagram szemlélteti:

Egyedi és normatív támogatások a 2018. évben

A lakásépítési támogatásokra fordított kiadások 2018-ban 193,2 milliárd forintot tettek ki, amely 8,5 milliárd forinttal magasabb a korábbi évi teljesülésnél. Az eltérést elsősorban a Családi Otthonteremtési Kedvezményt, az adó-visszatérítési támogatást és a jelzáloglevelek kamattámogatását igénybe vevők létszámának változása, valamint az elszámolási szabályok miatti kifizetések gyakorisága magyarázza. Ezenfelül a kifizetéseket az árfolyam- és a referenciahozamok, valamint a további konstrukciókat igénybe vevők létszámának alakulása is befolyásolta.

A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza. A főbb támogatásokat az alábbi táblázat részletezi:

Megnevezés	2017. évi tény	2018. előzetes tény	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Családi támogatások	407,1	401,4	-5,7	98,6
<i>Ebből:</i>				
<i>családi pótlék</i>	314,5	307,9	-6,6	97,9
<i>gyermekgondozást segítő ellátás</i>	61,4	62,5	1,1	101,8
<i>gyermeknevelési támogatás</i>	11,1	11,4	0,3	102,7
<i>életkezdesi támogatás</i>	6,2	6,8	0,6	109,7
Korhatár alatti ellátások	94,7	92,8	-1,9	98,0
<i>Ebből:</i>				
<i>korhatár előtti ellátás és táncművészeti életjára</i>	18,8	18,5	-0,3	98,4
<i>szolgálati járandóság</i>	75,9	74,3	-1,6	97,9
Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások	124,4	122,0	-2,4	98,1
<i>Ebből:</i>				
<i>járási szociális feladatok ellátása</i>	61,7	59,0	-2,7	95,6
<i>fogyatékosági támogatás és vakok személyi járadéka</i>	34,4	35,0	0,6	101,7
<i>politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítések</i>	15,1	15,5	0,4	102,6
Különféle jogcímen adott térítések	26,8	25,1	-1,7	93,7
<i>Ebből:</i>				
<i>közgyógyellátás</i>	19,6	17,9	-1,7	91,3
Összesen	653,0	641,3	-11,7	98,2

A **családi támogatásokra** 2018-ban összesen 401,4 milliárd forintot fordítottak, amely 1,4%-kal maradt el az előző évben átutalt összegtől. Ezt döntően a családi pótlékra kifizetett összeg (307,9 milliárd forint) előző évhez viszonyított mérséklődése magyarázza. Ennek oka, hogy a korábban elindult Népesedéspolitikai Akció ugyan hatékonyan segíti elő a kedvező demográfiai folyamatokat, azonban a támogatási rendszerbe belépők számának folyamatos növekedése nem tudja kompenzálni a korábbi évek kedvezőtlen folyamatai következtében kilépők miatti létszámkiesést. Az életkezdesi támogatásra 2018-ban folyósított összeg (6,8 milliárd forint) 0,6 milliárd forinttal volt magasabb, mint az előző évben. Ennek oka, hogy a fiatalok életkezdesi támogatásáról szóló törvénynek megfelelően mindig a tárgyévet megelőző évi fogyasztói árindex mértékével megegyező mértékű kamat kerül jóváírásra az életkezdesi letéti számlákon nyilvántartott követelések után.

2018-ban a **korhatár alatti ellátásokra** mintegy 2%-kal alacsonyabb összeget folyósítottak, mint az ezt megelőző évben. Az ellátásokra kifizetett összeg csökken, mivel az ellátottak betöltik a nyugdíjkorhatárt, és öregségi nyugdíjra válnak jogosulttá. Az adatok tartalmazzák ezen ellátások 2018. januárban végrehajtott emelésének (a nyugdíjakra vonatkozó szabályok szerint végrehajtott 3,0%-os emelés, továbbá a 2017. novemberi 0,8%-os kiegészítő emelés beépítése) a hatását is. Az ezen ellátásokban részesülők esetében is novemberben sor került – a gazdaság teljesítményéből következően – egyszeri juttatás (nyugdíjprémium) kifizetésére.

A 2018. évben a **jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra** kifizetett összeg 2,4 milliárd forinttal volt kevesebb az egy évvel korábbi kiadásnál. A jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokon belül a legnagyobb összeget (59,0 milliárd forint) a járási szociális feladatok ellátására fordították, amely 2,7 milliárd forinttal maradt el az előző évi kifizetéstől. Ebből az előirányzatból kerül folyósításra a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, az abban részesülők létszáma – köszönhetően a kedvező munkaerőpiaci folyamatoknak – csökkenést mutat. Egyéb kisebb ellátásoknál (például mezőgazdasági járadék, házastársi pótlék) is kismértékű csökkenés látható, figyelemmel arra, hogy ezek kifutó jellegű ellátások. Kiemelhető, hogy novemberben a 183/2018. (X. 8.) Korm. rendelet alapján ezen ellátások meghatározott körébe tartozók (például fogyatékosági támogatásra, házastársi pótlékra, átmeneti bányászjáradékra jogosultak) is részesültek egyszeri juttatásban (nyugdíjprémiumban).

A **különbéle jogcímen adott térítések** 2018-ban 25,1 milliárd forintot tettek ki, míg az előző évi teljesítés 26,8 milliárd volt. A térítéseken belül a legnagyobb összeget, 17,9 milliárd forintot a közgyógyellátásra fizették ki, szemben az előző évi 19,6 milliárd forinttal. Az eltérést döntő részben a tárgyévet megelőző évi ellátások zárszámadási törvényben előírt pótlólagos megtérítésének változó nagyságrendje okozta.

A **helyi önkormányzatok** 2018. évi feladataihoz a hatályos költségvetési törvény 705,4 milliárd forint állami támogatást biztosított, ami a 2017. évi 641,1 milliárd forintos eredeti törvényi előirányzatnál 64,3 milliárd forinttal magasabb. E többlet szolgál fedezetül egyrészt a minimálbért és garantált bérminimumot érintő intézkedésekre és szociális hozzájárulási adócsökkentésre 19,0 milliárd forint értékben, másrészt egyéb bérintézkedésekre (pl. polgármesterek béremelésére, óvodai segítők 7+3%-os béremelésére, óvodapedagógusok minősítésének többletköltségére, szociális béremelésekre, kulturális illetménypótlékra) 25,1 milliárd forint értékben, ezenfelül egyéb feladatokra (kiemelt

fejlesztési többletekre, bölcsődei feladatfinanszírozás kialakításának többlettámogatására, egyéb kisösszegű pluszforrásokra) 20,2 milliárd forint értékben.

A jelentősebb tételek alakulását a következő táblázat mutatja:

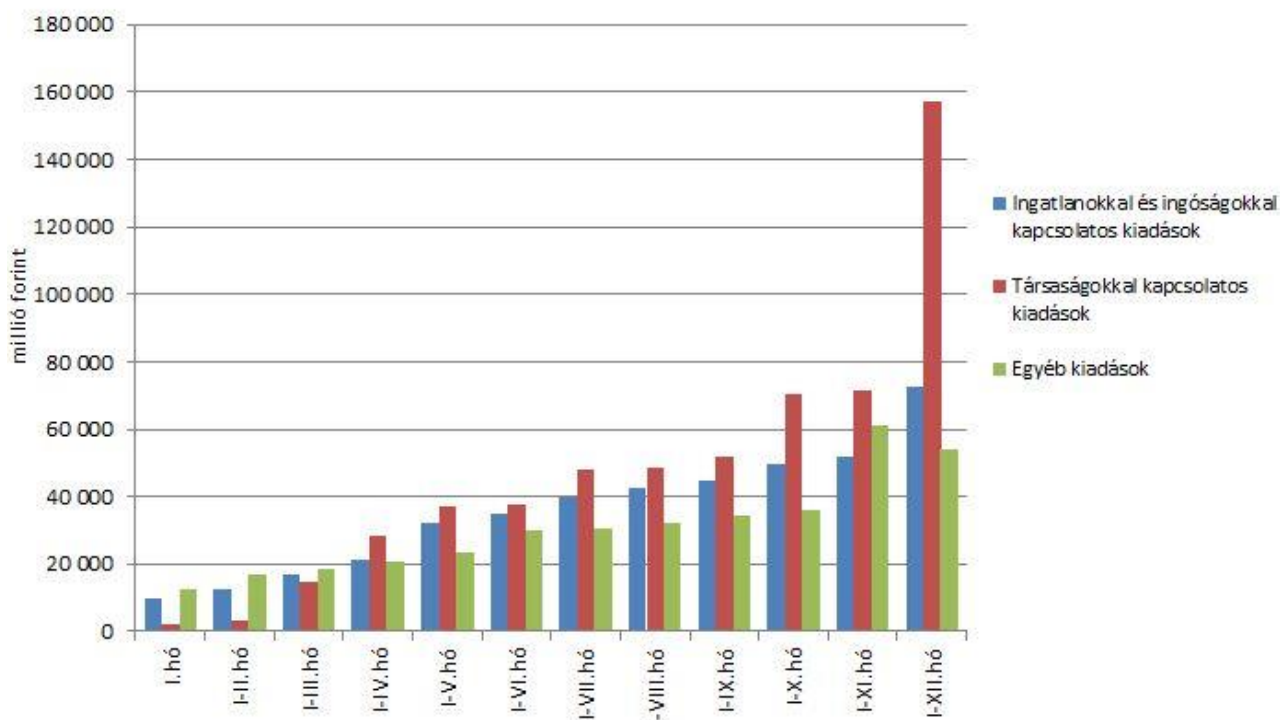
A helyi önkormányzatok támogatásának alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. évi tény	2018. évi előzetes tény	Eltérés	
			Mrd Ft	%
A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása	555,8	595,7	39,9	107,2
<i>A helyi önkormányzatok működésének általános támogatása</i>	150,9	154,3	3,4	102,3
<i>A települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása</i>	175,5	181,1	5,6	103,2
<i>A települési önkormányzatok egyes szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása</i>	198,3	222,5	24,2	112,2
<i>A települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása</i>	31,1	37,8	6,7	121,5
Helyi önkormányzatok kiegészítő támogatása	66,5	67,4	0,9	101,4
Költségvetési szerveknél foglalkoztatottak kompenzációja	4,5	2,9	-1,6	64,4
Év közben létrejött új jogcímek kiadásai	73,7	80,8	7,1	109,6
Összesen	700,5	746,8	46,3	106,6

A „Hozzájárulás az EU költségvetéséhez” mérlegsoron 2018-ban teljesített kiadás 316,5 milliárd forint volt, ami a törvényi előirányzat 102,1%-a, és a tervezettnél megfelelően alakult. A hozzájárulás 56,1 milliárd forinttal haladta meg a 2017. év során teljesített összeget.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** 2018. évi összege 283,5 milliárd forint volt, melynek összetételét a következő diagram szemlélteti:

Állami vagyonnal kapcsolatos kiadások a 2018. évben

Az elkülönített állami pénzalapok kiadásai közül jelentősebb összeget tett ki a **Nemzeti Foglalkoztatási Alapból finanszírozott Start-munkaprogram** kiadása, mely 2018-ban 173,0 milliárd forintban teljesült. E kiadás az előző évben teljesített összegtől 92,8 milliárd forinttal maradt el.

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjain belül nagyságrendileg kiemelkedő tétel volt a **Nyugdíjbiztosítási Alapnál a nyugellátásokra** fordított 3347,4 milliárd forint. A 2018. évi kifizetések tartalmazzák az év elején végrehajtott emeléseket, azaz a nyugdíjakba beépült 2017. évi novemberi 0,8%-os kiegészítő, illetve az arra számított januári 3,0%-os nyugdíjemelések összegét. Az előző évhez képest így a költségvetés nyugdíjakra 176,1 milliárd forinttal, azaz 5,6 %-kal költött többet. Ezen belül a korbetöltött öregségi nyugdíjakra 149,2 milliárd forinttal, a nők 40 éves szolgálati jogviszonyával igényelhető ellátásra 9,5 milliárd forinttal több pénz került kifizetésre, mint az előző évben. Kiemelhető, hogy a nyugdíjasok a 2017. évet követően 2018 novemberében is kaptak nyugdíjprémiumot, a nők 40 éves jogosultsági idejével igénybe vehető ellátásokban, illetve egyéb nyugdíjszerű ellátásokban részesülők számára a nyugdíjprémium összegével megegyező mértékű egyszeri juttatás járt.

Az **Egészségbiztosítási Alap** 2018. évi összes kiadásának 26,7%-át a **pénzbeli ellátásokra** fordított összeg adta. Az ellátások részletes bemutatását a következő táblázat tartalmazza:

Az Egészségbiztosítási Alap pénzbeli ellátásokra fordított kiadásainak alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. évi tény	2018. évi előzetes tény	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Pénzbeli ellátások	615,3	650,0	34,7	105,6
<i>Ebből:</i>				
<i>Rokkantság, rehabilitációs ellátások</i>	298,8	286,6	-12,2	95,9
<i>Gyermekgondozási díj</i>	151,5	176,0	24,5	116,2
<i>Táppénz</i>	100,2	116,9	16,7	116,7

Az Egészségbiztosítási Alapon belül a legnagyobb kiadási előirányzatot képező **gyógyító-megelőző ellátásokra** kifizetett összeg 2018-ban 1306,3 milliárd forint volt, ez 110,1 milliárd forinttal több, mint a bázisidőszak kiadása. Az előző évhez viszonyított növekedésben szerepet játszanak az egészségügyi ágazatban végrehajtott béremelések (a szakdolgozókat és orvosokat érintő 2017. novemberi béremelés, továbbá a szakdolgozók tekintetében a 2018. novemberi béremelés januárra történő előrehozása), valamint a háziorvosi és fogászati ellátás finanszírozásának növekedése. (Ez utóbbiak szerint a háziorvosi szolgálatok rezsitámogatásának havi összege 2017. II. félévében, majd ezt követően 2018 márciusában további 130-130 ezer forinttal emelkedett, a fogászati alapellátásnál bevezetésre került a havi 130 ezer forint rezsitámogatás.)

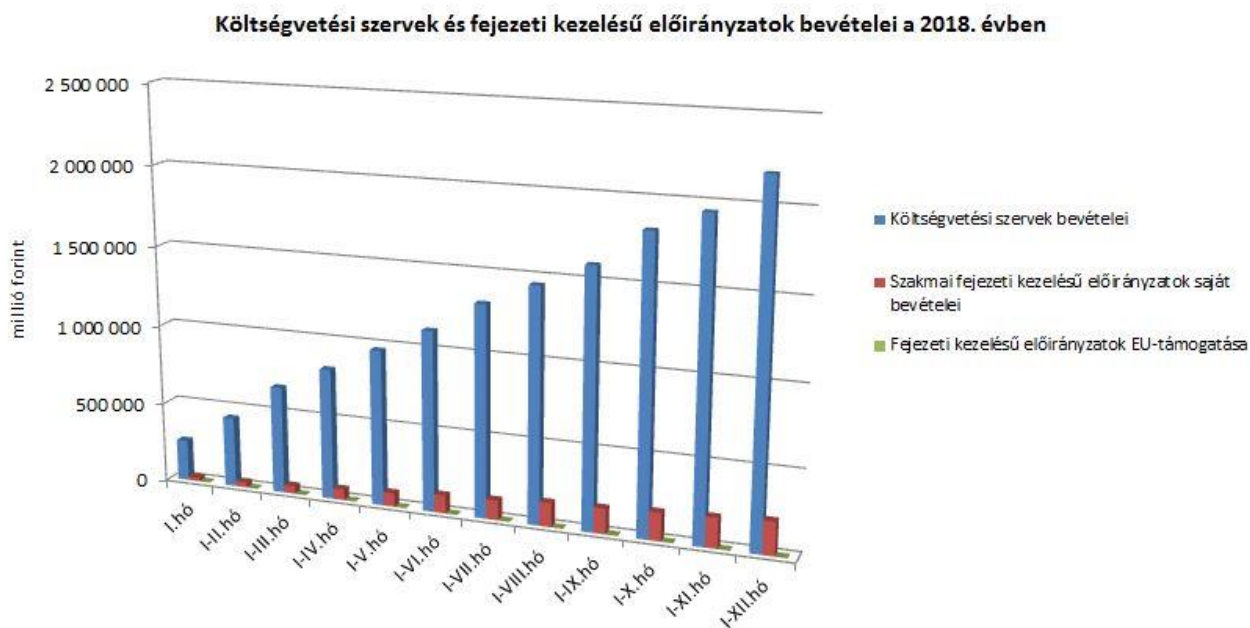
3. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK ALAKULÁSA

2018-ban a **költségvetési szervek bevételei** összesen 2180,1 milliárd forintot tettek ki, amelyek 8,8%-kal voltak alacsonyabbak a 2017. évi bevételeknél. Az intézmények bevételei közül a következő jelentősebb tételek emelhetők ki: 951,5 milliárd forint a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő által az egészségügyi intézményeknek utalt támogatás, 269,7 milliárd forint a 2014-2020 közötti kohéziós politikai operatív programok előirányzat-felhasználási számlájáról közvetlenül érkezett bevétel, több intézmény részére, különböző projektek támogatási előlegeként, valamint 89,6 milliárd forint jóváírás az Országos Rendőr-főkapitányság részére a „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások”, „A terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások”, illetve a „Belső Biztonsági Alap” törvényi sorokról. A két év bevételei közötti eltérést okozó számos tényező közül kiemelhető a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő által az egészségügyi intézményeknek utalt támogatás.

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok saját bevételeinek** összege 2018-ban 209,3 milliárd forint volt, mely 224,5 milliárd forinttal alacsonyabb az előző év bevételeihez képest. A 2018. év bevételei közül kiemelendő az uniós fejlesztések operatív programjai előirányzat-felhasználási keretszámlájára visszautalt összeg, mely 62,6 milliárd forint volt. A két év bevételei közötti eltérés oka, hogy 2017-ben a „A 2007-2013. évek közötti operatív programok visszaforgó pénzeszközeinek felhasználása és kezelése” törvénysorra a visszaforgó pénzeszközök kötelezettségvállalással nem terhelt részének visszautalásából adódó bevétel, valamint a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program európai uniós törvénysorról érkező összeg jóval magasabb volt, mint 2018-ban.

A „**Fejezeti kezelésű előirányzatok EU támogatása**” mérlegsorra a 2018. évben csak minimális összegű (0,7 milliárd forint) bevétel érkezett, mivel a 2018. évi költségvetési törvénnyel összhangban az uniós bevételek a tavalyi évtől a támogatást nyújtó uniós előirányzatok helyett a költségvetés XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezetébe érkeztek, így ezek kimutatására az „**Uniós programok bevételei**” mérlegsoron került sor.

A 2018. évi együttesen mintegy 2390 milliárd forint összegű bevételek megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

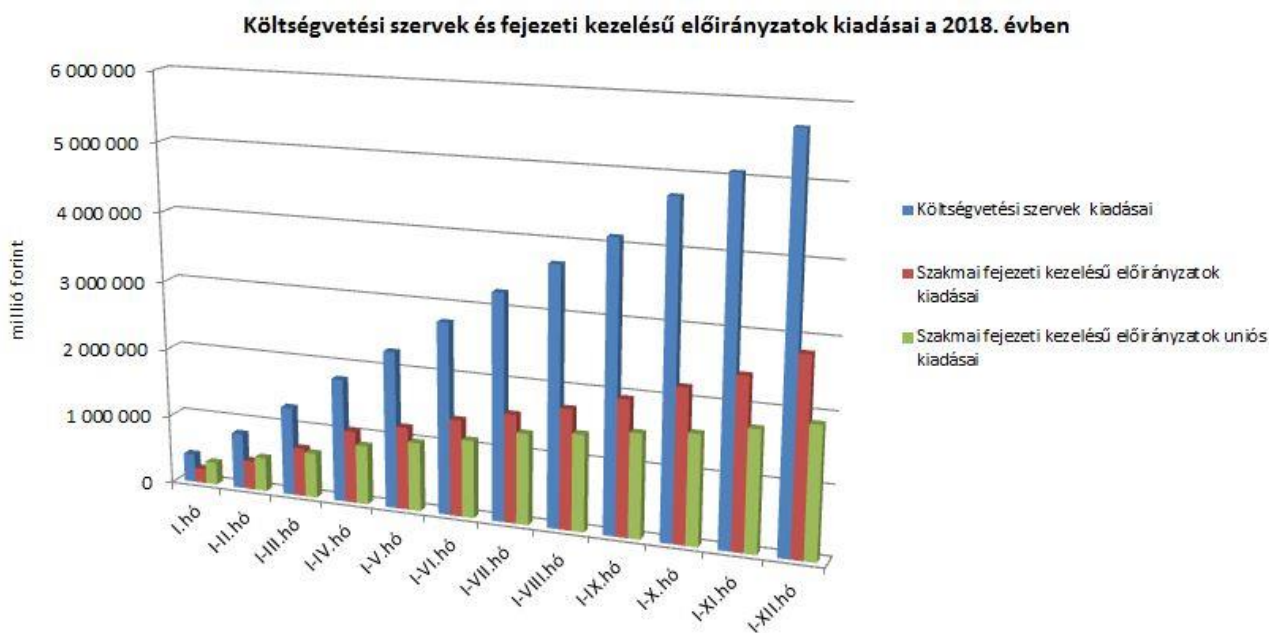
2018-ban a **költségvetési szervek kiadásai** 5694,0 milliárd forintot tettek ki, ez 10,7%-kal magasabb a 2017. évi kiadásoknál. Az intézmények teljesítéséből 3121,7 milliárd forintot tett ki a személyi juttatásokra és szociális hozzájárulási adóra, valamint a munkaadókat terhelő járulékokra kifizetett összeg, mely 207,0 milliárd forinttal magasabb, mint a 2017. év e célú kiadása. Ezenkívül az alábbi nagyobb összegű kifizetések történtek: 97,2 milliárd forint az Országos Rendőr-főkapitányságnál (pl. építési munkálatokra, objektumok kivitelezésére), 59,1 milliárd forint a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatal Anyagellátó Raktárbázisnál, 52,0 milliárd forint a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatala központi költségvetéséből szolgáltatások kifizetésére, többek között üzemeltetésre, karbantartásra, 35,7 milliárd forint a Külképviselet Igazgatásánál, döntően a 2018. január-december havi devizaellátmányra és a kihelyezett dolgozókat megillető munkabér utalására, 33,2 milliárd forint a NAV-nál, főként informatikai eszközök beszerzésére, valamint 27,7 milliárd forint a Magyar Államkincstárnál az étkezési Erzsébet-utalvány nyugdíjasok, nyugdíjszerű ellátásban részesülők részére történő biztosítása érdekében. A kiadások tartalmazzák továbbá a Központi Maradványalapba történő befizetéseket is.

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai** 2018-ban 2807,2 milliárd forintot tettek ki, melyek 10,3%-kal teljesültek magasabban, mint a 2017. év kiadásai. Ezen időszak teljesítéséből az alábbi kifizetések emelhetők ki: 420,3 milliárd forint normatív finanszírozásra (köznevelési célú humánszolgáltatás és működési támogatás, nem állami felsőoktatási intézmények támogatása, hit- és erkölcsoktatás, tankönyvtámogatás, köznevelési szerződések, szociális célú humánszolgáltatások támogatása), 251,9 milliárd forint kiemelt közúti projektekre, 116,3 milliárd forint a „Modern Városok Program” keretében megvalósuló fejlesztésekre, 115,2 milliárd forint az „Autópálya rendelkezésre állási díj” törvénysorról, 99,0 milliárd forint az „Egyházi közösségi célú programok és

beruházások támogatása” törvényi sorról, 96,5 milliárd forint a közúthálózat felújítására, 87,7 milliárd forint a „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások” törvényi sorról, elsősorban az Országos Rendőr-főkapitányság, illetve a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat részére, 83,6 milliárd forint közúthálózat fenntartásra és működtetésre, 78,2 milliárd forint a „Nemzeti agrártámogatások” törvénysorról, 74,0 milliárd forint a „Beruházás ösztönzési célú előirányzatok” törvényi sorról, valamint 45,7 milliárd forint „A terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások” sorról. A két év kiadásai közötti eltérést többek között a „Kiemelt közúti projektek”, a „Közúthálózat felújítása” törvényi sorokról, valamint a Modern Városok Program fejlesztéseire kifizetett összegek magyarázzák. A kiadások tartalmazzák továbbá a Központi Maradványalapba történő befizetéseket is.

Az **uniós programok** előirányzatain a 2018. évben összesen 1886,3 milliárd forint kifizetés történt, amely az éves előirányzat 78,0%-os teljesítését jelenti. Az év során felmerült kiadások legnagyobb részét a 2014-2020-as programozási időszak kohéziós operatív programjai adják, összesen 1506,3 milliárd forintot. Ezek közül a legjobban teljesítő operatív programok: az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program 340,9 milliárd forint, a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program 301,2 milliárd forint, valamint az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program 300,8 milliárd forint kifizetéssel.

A **2018. évi együttesen több mint 10 387 milliárd forint összegű kiadások** megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

4. KAMATEGYENLEG

A bevételek és kiadások egyenlegeként adódó 927,8 milliárd forint összegű **nettó kamatkiadás** 59,2 milliárd forinttal lett kevesebb a 2017. évhez képest, mely az előző évitől eltérő finanszírozási műveletekkel, illetve a hozamok év során bekövetkezett változásával magyarázható.

A kamategyenleg összetétele (milliárd forintban)

	I-XII. hó	
	2017	2018
1. Bevétel	104,3	120,6
1.1. Forint	105,7	121,1
<i>1.1.1. Államkötvények kamata</i>	<i>105,5</i>	<i>120,9</i>
<i>1.1.2. Kincstárjegyek kamata</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>
<i>1.1.3. Repóügyletek kamata</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>
<i>1.1.4. KESZ forintbetét kamata</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
1.2. Deviza	-1,4	-0,5
<i>1.2.1. Devizaműveletek kamatelszámolásai</i>	<i>-1,4</i>	<i>-0,5</i>
2. Kiadás	1091,3	1048,4
2.1 Forint	839,1	847,9
<i>2.1.1. Forinthitelek kamata</i>	<i>28,0</i>	<i>25,6</i>
<i>2.1.2. Államkötvények kamata</i>	<i>727,6</i>	<i>746,5</i>
<i>2.1.3. Kincstárjegyek kamata</i>	<i>83,4</i>	<i>75,9</i>
<i>2.1.4. Repóügyletek kamata</i>	<i>0,1</i>	<i>-0,1</i>
<i>2.1.5. Egyéb függő tételek</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
2.2. Deviza	252,2	200,5
<i>2.2.1. Devizahitelek kamata</i>	<i>23,1</i>	<i>21,4</i>
<i>2.2.2. Devizakötvények kamata</i>	<i>229,1</i>	<i>179,1</i>
3. Kamategyenleg	987,0	927,8

II. AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

1. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága 2018. december végéig 1942,0 milliárd forinttal növekedett négy, egymást részben ellensúlyozó tényező következtében:

- **Az első tényező** a kedvező piaci helyzetben megvalósított nettó forintkibocsátás – jelentős részben a lakosságnak közvetlenül értékesített állampapírokból – 2106,5 milliárd forint összegben, ami a költségvetés éves hiányát és részben a lejáró devizaadósságot finanszírozza.
- **A második tényező** a forint árfolyamának az elmúlt év végéhez képest bekövetkezett gyengülése, amely az adósság devizában fennálló részének forintban számított nyilvántartási értékét 208,8 milliárd forinttal növelte.
- **A harmadik – előbbiekkal ellentétes, csökkentő hatású – tényező** a nettó devizatorlesztés 266,5 milliárd forint értékben.
- **A negyedik – szintén csökkentő hatású – tényező** a deviza-keresztárfolyamok változása és egyéb tényezők miatt bekövetkezett mark-to-market betétállományok csökkenése 106,8 milliárd forint összegben.

Az előzetes adatok szerint december végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbiak szerint alakult:

A központi költségvetés adósságának alakulása 2018-ban, milliárd forint

	2017. december 31.		kibocsátás (növekedés)	törlesztés (csökkenés)	egyéb változás	nettó változás	2018. december 31.		változás százalékpont
	előzetes állomány	megoszlás (%)					előzetes állomány	megoszlás (%)	
	I-XII. hónap								
1. Forint	20 689,4	77,35	12 744,9	10 638,4	0,0	2 106,5	22 796,0	79,46	2,11
1.1. Hitel	1 041,1	3,89	143,7	17,0	0,0	126,6	1 167,7	4,07	0,18
1.1.1. Külföldi	1 041,1	3,89	143,7	17,0	0,0	126,6	1 167,7	4,07	0,18
1.1.2. Belföldi	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00
1.2. Állampapír	19 648,3	73,46	12 601,2	10 621,3	0,0	1 979,9	21 628,3	75,39	1,93
1.2.1. Piaci értékesítésű	19 609,2	73,32	12 601,2	10 621,3	0,0	1 979,9	21 589,1	75,25	1,94
1.2.1.1. Kötvény	11 767,1	44,00	3 133,3	2 064,3	0,0	1 068,9	12 836,1	44,74	0,75
1.2.1.2. Diszkont kincstárjegy	1 039,2	3,89	3 996,3	3 798,2	0,0	198,1	1 237,3	4,31	0,43
1.2.1.3. Lakossági állampapír	6 802,9	25,43	5 471,7	4 758,8	0,0	712,9	7 515,7	26,20	0,76
1.2.2. Nem piaci értékesítésű	39,2	0,15	0,0	0,0	0,0	0,0	39,2	0,14	-0,01
2. Deviza	5 782,5	21,62	736,8	1 003,3	208,8	-57,8	5 724,8	19,96	-1,66
2.1. Hitel	929,1	3,47	220,3	390,1	35,6	-134,1	795,0	2,77	-0,70
2.1.1. Külföldi	929,1	3,47	220,3	390,1	35,6	-134,1	795,0	2,77	-0,70
2.1.2. Belföldi	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00
2.2. Állampapír	4 853,5	18,15	516,5	613,3	173,1	76,3	4 929,8	17,18	-0,96
2.2.1. Külföldi	4 145,9	15,50	477,5	524,3	147,1	100,3	4 246,2	14,80	-0,70
2.2.2. Belföldi	707,6	2,65	39,0	89,0	26,0	-24,0	683,6	2,38	-0,26
Összesen	26 472,0	98,97	13 481,7	11 641,7	208,8	2 048,8	28 520,7	99,42	0,44
Egyéb kötelezettség	274,2	1,03	966,1	1 078,7	5,7	-106,8	167,4	0,58	-0,44
MINDÖSSZESEN	26 746,2	100,00	14 447,8	12 720,4	214,5	1 942,0	28 688,2	100,00	0,00

Megjegyzés: a táblában szereplő tizedes eltérések kerekítésből adódnak.

A központi költségvetés devizaadóssága 2018. december végéig 57,8 milliárd forinttal 5724,8 milliárd forintra csökkent az előző év végéhez képest. A devizaadósság részaránya a 2017. év végi 21,6%-os szintről 20,0%-os szintre csökkent a teljes adósságon belül.

A költségvetés forintadóssága 2018. december végéig 2106,5 milliárd forinttal nőtt, és 22 796,0 milliárd forintot tett ki, a forintrészarány elérte a teljes államadósság 79,5%-át. 2017 decemberében ez az arány 77,4% volt.

2018. december végén a lakossági állampapírok állománya 7515,7 milliárd forintot tett ki, ami 712,9 milliárd forint növekedést jelent 2017. december vége óta. Ez döntően három tényezőre vezethető vissza. A lakossági ügyfelek által vásárolható, egy évnél hosszabb futamidejű Prémium Magyar Állampapír és a Bónusz Magyar Állampapír együttes állománya 2018. december végén 583,6 milliárd forintos növekedés hatására 3041,1 milliárd forint volt. A kétéves futamidejű, fix kamatozású állampapír állománya 123,4 milliárd forint összegű növekedése következtében 500,2 milliárd forintra emelkedett 2018. december hó végéig. Az Egyéves és a Féléves Magyar Állampapírok állománya 3423,6 milliárd forint volt 2018. december végén, ami 37,9 milliárd forinttal alacsonyabb a 2017. év végi állománynál, mutatva a futamidő növelés sikerességét.

A külföldi befektetők állampapír állománya 2018. decemberben 115,8 milliárd forinttal csökkent az előző hónapoz képest. A külföldi állomány 93,8%-a, 3715,2 milliárd forint államkötvény és 6,2%-a, 245,7 milliárd forint diszkontkincstárjegy. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje 2018. december végén 5,1 év volt, amely enyhén növekedett az előző hónap végéhez képest.

A deviza-államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swapműveleteket köt, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre kerülő fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. Az elmúlt években az egyéb devizák (főként az USD) jelentősen felértékelődtek az euróhoz képest, az emiatt keletkező többletadósságot viszont a swapkötéssel sikerült kizárni. A vizsgált időszakban az egyéb kötelezettségek állománya 106,8 milliárd forinttal csökkent alapvetően az euró ez évi átértékelődése és egyéb műveletek következtében. 2018. december végén az állomány 167,4 milliárd forintot tett ki, ami a teljes államadósság 0,6%-a.

2. Kamatok, hozamok alakulása

A diszkontkincstárjegyek 2018. decemberi aukcióin a havi átlagos fedezettség az előző havi 2,0-ről 1,8-re csökkent. *A kötvényaukciókon* a fedezettség az előző havi 2,7-ről 2,6-re mérséklődött.

A 3 hónapos diszkontkincstárjegy utolsó decemberi aukcióján a hozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz képest 14 bázisponttal növekedett és 0,03%-ot tett ki. *A 12 hónapos kincstárjegy* utolsó decemberi aukcióján a kialakult átlaghozam 0,36% lett, amely 3 bázisponttal magasabb a novemberi értéknél.

A 3 éves kötvényaukción a hozam 1,27%-ot tett ki, amely 20 bázisponttal elmaradt az utolsó novemberi aukción kialakult átlaghozamtól. *Az 5 éves kötvény* utolsó decemberi aukcióján az átlaghozam 2,66%-ot ért el, amely 17 bázisponttal alacsonyabb az utolsó novemberi aukcióhoz képest. *A 10 éves kötvényaukció* 3,15%-os átlaghozama 48 bázisponttal alacsonyabb, mint az utolsó novemberi aukción kialakult átlaghozam.